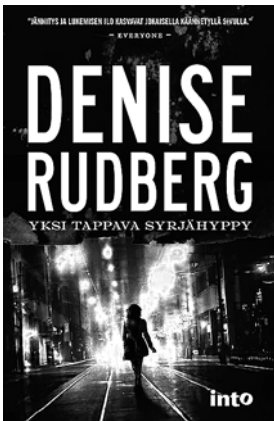

Denise Rudbergin

oudot ainekset

KANSI: TEX HÄNNINEN / BUNNYDUCK GRAFIKS

Ruotsalainen Denise Rudberg menee kirjoissaan omaa tietään. Hän kuvailee yläluokkaista elämäntapaa eikä pätki pois seksikohtauksia. Hieman erikoista sekkin, että hänen dekkareissaan päähenkilö on 55-vuotias sihteeri syyttäjävirastosta.

nen, mikä on naispuoliselle dekkarisankarille niin sanottu korkea ikä.

Marianne-sarjan viides dekkari ilmestyy marraskuussa 2015 Ruotsissa, ja kirjailija aikoo kirjoittaa sarjaansa yhteensä yhdeksän teosta.

”En tosin tiedä, raaskinko kuitenkin lopettaa yhdeksään”, hän sanoo.

Suomessa Rudberg vieraili syyskuussa markkinoimassa ensimmäistä suomennosta, Jidhoff-sarjan avausdekkaria *Yksi tappava syrjähyppy*. Jo kirjan nimi kertoo rikostarinan sisältävän myös ihmissuhteita. Onpa mukana jokunen seksikohtauskin.

”Olen saanut kiitosta siitä, että kuvaan seksuaalisuutta naisen näkökulmasta”, kirjailija sanoo.

Ikänsä dekkareita lukuun Rudberg tietää, että harvan dekkarin sivuilla törmää seksiin – paitsi väkivallan yhteydessä.

”Kirjoissa on aina kuvattu seksuaalista väkivaltaa tai ruumiinavauksia seksuaalisen väkivallan uhreille”, hän sanoo.

Kolmas omaleimainen asia päähenkilön ja seksimausteiden ohella on se, että Rudberg kuvaa yläluokkaa. Kirjailijan mielestä on turha teeskennellä, että luokkayhteiskunta olisi kadonnut.

”Ruotsalaiset inttivät kauan, ettei meillä ole luokkayhteiskuntaa, mutta nykyään sen olemassaolo myönnetään. Norjalaisetkin väittävät, ettei heidän maansa ole luokkayhteiskunta. Suomessa yläluokka on tietäakseni aika kapea, ja ette yritä väittää, ettei luokkaeroja ole.”

Kirjailijan ruotsalaiset yläluokkaiset ystävät ovat kommentoineet hänen teoksiaan.

”He sanovat, etteivät olisi uskaltaneet kirjoittaa näin. En ole yläluokas-

Kirjailija näyttää silmin nähden tyytyväiseltä aamulla, helsinkiläisen hotellin aulassa.

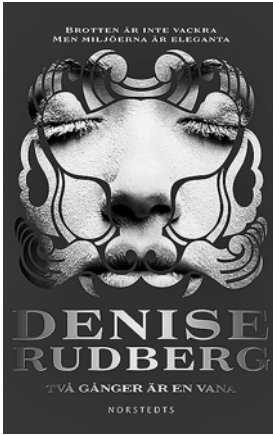
”Sain nyt aamulla hotellihuoneessa kirjoitettua uuteen rikoskirjaan lopun, johon olen tyytyväinen”, Denise Rudberg sanoo.

Hänen rikoskirjansa päättyvät aina johonkin henkilökohtaiseen päähenkilön elämässä. Päähenkilö on Marianne Jidhoff, iältään yli viisikymppi-

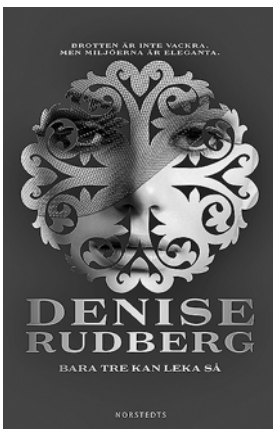

KUVAT: OLLI TURUNEN

”Ruotsalaiset
inttivät kauan,
ettei meillä ole
luokkayhteiskuntaa,
mutta nykyään
sen olemassaolo
myönnetään.”

”Olen saanut kiitosta siitä, että kuvaan seksuaalisuutta naisen näkökulmasta.”

ta kotoisin, vaikka tunnen sen tapoja”, Rudberg sanoo.

Häntä oudoksuttaa, että ani harva rikoskirjailija sijoittaa tarinansa yläluokkaan.

”Tapahtuvathan monet rikokset yläluokassa tai koskettavat sitä, esimerkiksi talousrikokset ja järjestäytyneen rikollisuuden yläkerrokset.”

Monipuolinen kirjailija

Ensimmäinen Marianne Jidhoff -dekkari julkaistiin Ruotsissa vuonna 2010, mutta Rudbergin kirjailijanura alkoi kymmenen vuotta aiemmin, jo vuonna 2000 chick lit -kirjalla. Kirjailijan 15-vuotinen ura on monipuolinen: 22 teoksen joukossa on keittokirja, liikuntakirja, nuorten kirjoja ja dekkareita.

Rudberg valitsi dekkarin voidakseen käsitellä yhteiskunnallisia asioita.

”Tavallisesta romaanista voi tulla tylsän esitelmöivä, jos siihen yrittää sisällyttää yhteiskunnallisuutta”, Rudberg sanoo.

Vuosi 2006 oli hänelle käännekohta. Elämään tuli yhtäkkiä paljon surua.

”Minulle läheiset isovanhemmat kuolivat. Olin vielä silloin kahden pienen lapsen äiti. Samalla ikäiseni ystävättäret saattoivat soittaa ja valittaa, kun poikaystävä tai pomo sanoi jotakin tyhmää. Tunsin yhtäkkiä monien ikäisten nurisevan pikkuasioista.”

Rudberg halusi päähenkilön, jolla ei ole enää valinnanvapauksia samalla lailla kuin nuoremmalla. Syntyi Marianne, jolla on kolme aikuista lasta ja avioliitto, joka ei ole hyvä mutta johon hän on päättänyt jäädä.

Esikuvana neiti Marple

”Marianne Jidhoffin esikuvana on neiti Marple”, Rudberg sanoo. Jidhoff on toimelias virkanainen. Ja viisikymppinen. ”Monessa ammatissa ihminen on huipulla juuri viisikymppisenä. Silti ani harva rikoskirjailija

käyttää muuta kuin nuorta naispäähenkilöä. Näyttelijä Helen Mirrenin roolihahmo oli poikkeus.”

Mirren esitti lontoolaista poliisia Jane Tennysonia Suomessakin nähdyssä tv-sarjassa *Epäilyksen polttopiste*.

”Keski-ikäistenkin dekkaristien päähenkilöt saattavat pysyä pari-kolmekymppisinä”, Rudberg arvostelee.

Suunnitellessaan Marianneä hän penkoi, ketkä nykymaailmassa ovat viisikymppisiä. Muiden muassa Madonna.

”Sanotaan, että 50 vuotta on uusi 30”, huomauttaa kirjailija, joka itse on 44-vuotias.

Rudberg viihtyy päähenkilöidensä, Mariannen ja poliisi-Torstenin, seurassa.

”Olin kävelyllä ystävättäreni kanssa ja juttelin vuolaasti Torstenista ja Mariannesta. Ystäväni katsoi pitkään minua ja sanoi, että ymmärräthän, etteivät he ole oikeita ihmisiä.”

Rudberg saa usein palautetta kouttavista hahmoistaan ja nimeäkin kirjailijana vahvuudekseen henkilöt. Hän opiskeli 1990-luvulla New Yorkissa käsikirjoittamista, ja hyödyllisin oppi oli se, kuinka luodaan henkilöihahmoja.

Tarkkailijaksi kasvanut

Denise Rudberg asuu kahden lapsensa kanssa varakkaiden kaupunginosassa, Tukholman Östermalmilla. Hän asui siellä lapsenakin.

Nuorina opiskelijoina Rudbergin vanhemmat pestautuivat porttivahdeiksi. Se oli tapa saada edullinen vuokrasopimus. Keskellä rikkaiden maailmaa kasvaneesta porttivahdin työstä kehittyi tarkkailija.

”Havainnointi ja eräänlainen ulkopuolisuus liittyvät kirjailijuuteen”, hän sanoo.

Rudberg ei osaa luokitella itseään mihinkään ryhmään.

”Kun menen Tukholmassa Södermalmille, jossa kaikkien pitää syödä

linssejä ja keskustella vasemmistolaisuudesta, ryhdyn snobbailemaan. Kun olen yläluokan juhlissa, istua rönötän näin”, kirjailija näyttää heittäen jalkansa sivuille ja nojaten rennosti eteenpäin.

Rudberg osaa esiintyä, poseeratakin. Ruotsin chick lit -kuningattareksi tituleeratun kirjailijan omat kuvat komeilevat omienkin kirjojen kansissa.

Rudbergilla ja kirjailija Camilla Läckbergilla oli Ruotsin televisiossa yhteinen kirjallisuusohjelma, Läckberg & Rudberg.

Viime kesänä Rudberg veti neljän rikoskirjailijan kanssa tv-ohjelmaa Deckarna ja avautui itselleen vaikeasta asiasta.

”Olen televisiossa ilmaissut monia tunteita mutta en ikinä ennen surua. Nyt tietoisesti kerroin surusta, joka minua leimaa. Jokaisella kirjailijalla on jokin haava, ehkä joka ihmiselläkin.”

Suru on äidin poissaolo. Rudbergin vanhemmat erosivat, kun hän oli kuusivuotias. Tytär jäi isän luo, äiti loittoni.

Rudbergin kirjoissa poliisi Torsten asuu eron jälkeen poikansa kanssa.

”Minulle sanotaan, että osaan kuvata hyvin myös mieshahmoja. Itse en näe eroa miesten ja naisten kuvaamisessa”, kirjailija sanoo.

Yksi ihmissuhde on kirjoittaessa Rudbergille vaativa kuvauskohde: ”Minun on hankalaa kuvata tyttärellä tai pojalla olevaa hyvää äitiusuhdetta.”

Katse menneeseen

Rudberg antaa makupalan uudesta, kotimaassaan marraskuussa ilmestyvästä dekkaristaan: ”Tarina kulkeutuu menneisyyteen, todelliseen rikolliseen 1970-luvulla. Mies hiiviskeli Göteborgissa jopa parinkymmenen nuoren opiskelijanaisen kotiin. Hän raiskasi naiset heidän omissa makuuhuoneissaan. Mies jäi lopulta kiinni ja vietti yhden vuoden vankeudessa. Vapauduttuaan hän muut-

ti Tukholmaan ja jatkoi samaa, kiipeili avoimista ikkunoista makuuhuoneisiin.”

Rudbergia kiinnostaa muikin kuin rikoshistoria, ja hän haluaisi kirjoittaa romaanin 1950-luvun Ruotsista.

”Tukholmaan tuli ensimmäinen kunnallinen päiväkotiki, naiset menivät työelämään ja yhteiskunta muuttui 1950-luvulla”, hän sanoo.

Kirjailija lukee itse kaikenlaisia kirjoja. Hän on aina lukenut paljon. Jo

lapsena hän ahmi Viisikoita. Nuorisokirjoja itsekin kirjoittanut Rudberg puhuu innostuneesti taitavasta Enid Blytonista. Nykyajan pohjoismaisista dekkaristeista hänen suosikkinsa on norjalainen Jo Nesbø.

☺ ”Viisikko-kirjojen Paula-Pauli oli todellinen queer-tyyppi”, lapsena Viisikoita ahminut Rudberg sanoo.

☹ "Lukijat pitävät siitä, ettei päähenkilö ole tätimäinen, vaikka hänellä on ikää", Denise Rudberg sanoo.

Huuhaan vetovoima

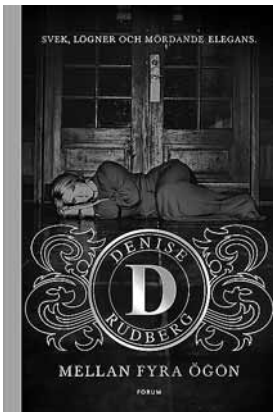
Vastasuomennetussa teoksessaan *Yksi tappava syrjähyppy* Rudberg tuo esiin erikoisen nykyilmion: elämänmuutosryhmät. Kalliit ryhmät vetävine guruineen, hullut harjoitukset ja koko touhun salaperäisyys sisältävät lähes kulttimaisia piirteitä. Kirjailija ei käsitä ihmisten intoa ravata vaihtoehtoisissa itsensä löytämisen ryhmissä.

"Minun on todella vaikeaa suhtautua huuhaa-ilmioihin", hän sanoo. Kirjailija perustelee, ettei kukaan mene keuhkokuumeessa muualle kuin lääkäriin tai tilaa kotiin poppamieksi, jos viemäri tukkeutuu. Oman mielen kohdalla moni asioi niin sanottujen kokemusammattilaisten kanssa.

"Eihän se, että jollakin on ollut jokin oma ongelma tai kokemus, pätevöitä ratkomaan toisen ongelmia", Rudberg huomauttaa.

Humpuukimaakarit tarjoavat houkuttelevia oikoreittejä.

"Toinen tie on aina pidempi. Itse kävin vuosikausia psykoanalyysissä. Siinä ei ole mitään oikotietä, vaan kaikki pitää oivaltaa ja tehdä itse. Ja sellainen on hidasta", kirjailija sanoo. ■

Denise Rudberg

(s. 1971)

Denise Rudberg opiskeli 1990-luvulla New Yorkissa neljä vuotta elokuva-alaa ja käsikirjoittamista. Siellä hän aloitti esikoisteoksensa, vuonna 2000 julkaisun chick lit -kirjan *Väninnan*. Siitä syntyi kolmen kirjan sarja. Rudberg on lisäksi kirjoittanut kahta nuortenkirjasarjaa ja pari tietokirjaa. Kaikkiaan häneltä on ilmestynyt 22 kirjaa.

Ensimmäinen dekkari, *Ett litet snedsprång*, ilmestyi vuonna 2010 ja aloitti Marianne Jidhoff -sarjan. Marraskuussa 2015 Ruotsissa ilmestyy dekkarisarjan viides kirja *När klockan slår fem*.

Sarjan avausteos on julkaistu vastikään suomeksi nimellä *Yksi tappava syrjähyppy*. Seuraava suomennos *Toinen toista pahempi* (*Två gånger är en vana*, 2011) on ilmestymässä helmikuussa 2016. Kummankin teoksen kääntäjä on Anu Koivunen.

Marianne Jidhoff -dekkareita on käännetty norjaksi, turkiksi ja englanniksi. Kolmen ensimmäisen Jidhoff-kirjan oikeudet on myyty elokuviksi.